

Szerkesztői iroda

és
kiadóhivatal:Ifj. Cirner Józsefnél
Magyar-utca 2. sz. a.,
hova ugy a lapszelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és hirde-
tesek bérmentesen
küldendők.Kéziratok nem adat-
nak vissza.Megjelenik
minden vasárnap.

KÖZÉRDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre pos-
tán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.Hirdetések díja:
□ ezetiméterenként
3 kr. Kereskedők és
gyárosok külön ár-
kedvezményben rés-
zesülnek. Bélyegdíj
30 kr.

Nyitlőr sora 20 kr.

A vármegyei gazdasági egye- sület.

(B.) Amire lapunk utján annyiszor felhívtuk gazda-közönségünket, folyó hó 29-én valósulni fog: a megyei gazdasági egyesület új életre ébresztve, új tevékenységhez fog. A taggyűjtés eredménye annyira jól sikerült, az újra éledő egyelet iránt annyi jóindulatu támogatást tapasztalunk, hogy a hasznos munkálkodás szép eredményei iránt teljes reményünk van, főleg abban az esetben, ha az egyelet vezetésében meg lesz az alapos szakismeret mellett az eleven, állandó munkakedv; a buzdítani, lelkesíteni tudás. Mert valljuk meg: a földbirtokosnak bizony nagy szüksége van buzdításra, lelkesítésre, hogy kitartson az élet küzdelmei, sokszoros nehézségei között, mert hiszen mindenféle nyomoruság jóformán először őt éri; ő szenved a sok esőt, a nagy szárazságot, a nagy munkabért, a rossz piaci árat, a filloxerát, a buzarozsdat; ha rosszak az állatjárvány van, ha rosszak a cselédek — mind az ő kára. A nagy bankoknál több személyi hitele van a kereskedőnek, mint a földbirtokosnak,

az adó-kirovásánl pedig nagyobb az ő terhe, mint amannak. Küzdeni kell a belföldi, de még erősebben a külföldi verseny ellen, s míg az előbbi nem számítható állami szempontból veszteségnek, az utóbbit mind jobban megérzi az államkincstár is, melynek helyre pótlását legtöbbször a birtokostól remélik, elvárva, hogy „okosabban, reálisabban, számítóbban“ gazdaskodjék, szerezzon műtrágyát, hozasson gépeket, hagyjon fel a tulságos gabona-termeléssel stb., szóval: hallhat a gazda elég prédikációt.

Nos hát a mi gazdasági egyesületünk vezetői ne sokat prédikáljanak, hanem tanulmányozzanak okosan és cselekedjenek praktikusán. Vannak kiváló gazdáink, kiknek eredménydus munkásságát szívesen szemléli és követi gazda-közönségünk; — kérjük őket, hogy első sorban támogassák az új egyesületet, hogy a mi vármegyénk is, melynek gazdag földjét legtöbbször jóformán csak a napról-napra élés indokából túrkálják, — váljék mielőbb a rendszeres gazdaság s a jól jövedelmező földművelés minta megyéjévé.

Papi értekezéslet N.-Enyeden.

(Vége.)

Egyéb tudnivalók.

A XXXII. t.-cz. a gyermekek vallásáról úgy intézkedik, hogy vegyes házasság esetén a szülők kir. közjegyző, járásbíró, vagy főszolgabíró előtt megegyezhetnek abban, hogy a születendő gyermekek egyik vagy másik fél vallásában neveltessenek nemi különbség nélkül. Minden másnemű megállapodás érvénytelen. Ha előfordul ez az eset, miről már az egyházi esketési szertartás alkalmával felvilágosítást kell kérnünk a felektől, s ha köztük szabályos egyezés létesült, azt a „Családkönyv“ jegyzet rovatába be kell jegyeznünk. Ha ilyen megállapodás nem jött létre a felek között, akkor a gyermekek — mint eddig — nemük szerint a szülők vallásában nevelendők. Azonban, ha a szülők egyike a házasság-kötés után a másik fél vallására tér át, a 7. éven alóli gyermekek vallása is együtt változik a szülők vallásával, de a 7 éven felüliek a 18. életévig csak gyámhatósági engedély mellett térhetnek a vallást változtató szülők vallására. A törvény életbe léptetése előtt kötött házasságokból született vagy születendő gyermekek vallásos nevelésére, nemkülönben az áttérésekre nézve az eddigi törvényes gyakorlat marad érvényben. A miskolci konferencia azt ajánlja, hogy a kötendő vegyes házasság esetén legalább

TÁRCZA.

A váczi utcán.

Irta: Gonda József.

Elhull a virág, elhervad a levél, lehullanak a csillagok, egy azonban örök: a szerelem. Szép volt, mint a hajnali álom, bájos volt, mint egy tündérvilág, s letört, elhervadt, mint egy lilium. . . .

Mint elhagyott, apátlan, anyátlan árva került a Bárdyak kastélyába.

Künt járt egyszer a temetőn, virágot vitt az édes anyja sírhalmára, virágot vitt és könyveket.

Rá-ráborult, az omladozó fenyő-keresztre s elhalmozá forró, szívből fakadó könnyeivel . . .

Megutálta a világot; elhatározta, hogy meghal. Az édes anyja ugyanis a földben pihen, majd ott lesz ő is; hiszen a holtak olyan boldogok, mert nem kell nekik a mindennapi falat kenyérért küzdeni, szenvedni, nyomorogni . . .

Bucsat vett utoljára a kopott keresztől, elhalmozta újra csókjai özönével . . . s azután ment egyenesen azoknak a szőke fodros hullámoknak, melyeknek ölén elhal a bú, elhal a gond, megpihen a szív!

Nézte, nézte azokat a fodros, fehér habo-

kat, melyek ott locsogtak a lábai előtt; nézte, sokáig nézte, miközben egy nehéz könyesepp homályosítá el szemeit.

— Anyám! Isten veled — rebegették elhalóan ajkai s azután . . . gyűrűzött a folyam, összezárultak a szőke habok! . . .

Megrettenve áll a parton, szemeit zavartan függeszti a tova sikló hullámokra, melyekből egy kis szőke fej tűnik elő . . .

Elfelejté, hogy az előbb még halni készült, elfelejté bűját, bánatát, elfelejté, hisz az a kis ártatlan, kit ő álmodozásában elmerülve észre sem vett a parton, ott vergődött a piszkos hullámsírhban. Kicsiny kezeivel verdeste a levegőt, míg szemei esdeklően, könyörögve kérték a segítséget.

Egy pillanat, s újra gyűrűzött a folyam s már akkor két alak küzdött a bodros árral.

Midőn az öreg Bárdy meghallá a történetet, maga elé hivatá a rongyos koldusleányt, az ő egyetlen gyermeke megmentőjét s felöltöztette szép selyem ruhába: haját boglással fogatta körül, nyakát gyémánttal ékesíté föl.

Az a koldus leány pedig úgy örült, oly végtelen örült, hogy elfelejté egy pillanat alatt a bűt, a bánatot, melyet a hullámok közé akart üzni.

Ki tudja, pedig nem jobb lett volna-e neki a zavaros habok ölét választani hazájának?

Margit, a koldusleány, s az agg Bárdy leánya Lenke vonzódtak egymáshoz. Ugy szerették egymást mint a galambok. Nevetgélve, játszva töltötték az időt, észre sem véve, hogy már mindketten nagy leányok lettek.

Tűnt az idő, szálltak az évek. A csendes magányban kinyílt a kis koldusleánynak szíve virága.

Szeretett egy ifjút, de szíve rajongó szerelmét elfojtani igyekezett. Ugy is hiába, nem lehet az az övé soha, soha . . . Busult, hervadt, szíven erőt vett a bú hatalma s a rózsapiros arcz sápadt, halványult, éppen mint őszi szél fuvalatára a késői lomb.

Hiába kérdezték, mi a baja?

Nem mondotta meg senkinek. Elandalgott órák hosszáig a kert hervadó bokrai közt, s hallgatta az őszi szél szomorú bugását, panaszos sirását.

A fákról peregtek alá a hulló levelek, az ég szürke fellegei sirtak, rittak. Egyszer csak a kis koldusleány arcza újra felvevé az öröm színét! . . .

Oh, hisz, az aki rajongó lelke ideálja volt, ki árva szívében a szerelem varázsvilágát feltárá, ott pihent a szíve fölött s hallgatta annak a lázas verését, lüktető dobogását. Csök követte a csököt s az ifjú leány boldogabb volt, mint az ég angyalai.

A fákról aláperegtek a megsárgult leve-

arra igyekezzünk, hogy a felekezettünkhez tartozó fél nemében születendő gyermekeket biztosítsuk felekezettünknek, de mert katolikus részről Bagosy Bertalan kifejezetten azt tanácsolja plebános társainak, hogy egyes házasság esetén minden igyekezettel arra törekedjenek, „hogy a nem katolikus fél a gyermekeknek a katolikus vallásban való neveltetését biztosítsa” — csak helyesnem kell a mi püspökünk utasítását, mely nekünk is hasonló tanácsot ad protestáns szempontból. A törvénytelen, valamint a lelencz gyermekek vallására nézve az eddigi szabályok jövőre is mérvadók. Nem hiszem, hogy keresztyén szülő a keresztség szent szakramentumától gyermekét eltartóztathatná. De azért felekezettünk érdekének teendünk szolgálatot, ha arra fogunk törekedni, hogy az új szülötteket a szülők az anyakönyvezés végett kitűzött 8 napi határidő előtt elküldjék hozzánk megkeresztelés végett. Ezt kell minden igyekezettel gyakorlatban megvalósítanunk. Ez által az egyházi nyilvántartást is biztosítani fogjuk, s egyszersmind az állami anyakönyvezés pontosságát is előmozdithatjuk az által, hogy a megkereszteltekről mi adnánk tanusítványt a szülők kezébe, mely az állami anyakönyvbe való bejegyzés alapjául szolgál. A lelkési illetékesség kérdése nem változik, de úgy vélem, hogy ha törvény szerint nem felekezettünkhez tartozó új szülöttet ohajtának a szülők általunk megkereszteltetni, azt meg nem tagadhatjuk, de az ilyen eseteket az illető felekezeti hatósághoz jövőre is át kell írni, s ugyanezt viszont jogosan követelhetjük, mivel a keresztesítés ténye a szülött követendő vallására nézve úgy sem irányadó. Kivételt ez alól csak azon eset képezhet, ha keresztyén és nem keresztyén között kötött házasságból a nem keresztyén fél nemében született gyermek volna a megkeresztelendő, amely esetben lehet vitás a keresztségi szakramentum kiszolgáltatására vonatkozó kérdés, de mert már azon tényben, hogy ha ez a szülők egyetelmű ohajtása lesz, kellő garanciát látok arra nézve, hogy a gyermek hit-elveink sze-

rint is fog neveltetni, én a szakramentumot aggály nélkül kiszolgáltatandónak vélem de csak úgy, ha a nem keresztyén szülő két tanu előtt kívánja, s egyszersmind kinyilvánítja, hogy a gyermeknek hit-elveink szerint való nevelésébe beleegyeznek. Azon jogunkat, de egyuttal kötelezettségünket, hogy azokat, kik a Krisztus vallásának közösségébe fel akarnak vétetni, fel is vegyük, világi törvény nem konfiskálhatja. Az ilyen esetben — ha tán felmerülne — a jegyzet rovatba ezen körülmény följegyzendő lesz, s habár a törvény csak a 18. élet-év betöltése után adja meg a jogot a vallásváltoztatásra, az ilyeneket már előbb is keresztyénekül tekintem, mert a 18. év betöltése után az államtörvények követelményeinek is bizonynyal eleget fognak tenni.

Az elhalálozások alkalmával a törvény (XXXIII. t.-cz. 73.) tiltja az anyakönyvi bejegyzés előtt az eltemetést, tehát mindaddig, míg ennek megtörténtéről meggyőződést nem szerzünk, a temetési szertartást végeznünk tilos. Erről pedig meggyőződést fog nyújtani — a végrehajtási utasítás is intézkedik — az állami anyakönyvvezető által a halotti látleletre az anyakönyvezés megtörténtére vonatkozó feljegyzés. Az így záradékolt halotti látlelet egyházi anyakönyveink mellékletül gondosan megőrzendő lesz. Kívételesen mégis temethetünk az anyakönyvezés előtt is, de csak a közsegi előjáráság kivételes engedélyével, s ezen esetben az engedélyt kell bekívánnunk és megőriznünk.

Ugy a születési, mint a haláleseteknél legyen kiváló gondoskodásunk tárgya, hogy híveink a törvénynek eleget tegyenek, mert így mind magunkat, mind őket meg fogjuk óvni a súlyos bírságolásokkal együtt járó kellemetlenségektől, de egyszersmind a bizalmat is biztosítani fogjuk magunk iránt.

Mindnyájan tudjuk, hogy eddig vezetett anyakönyveink jövőre is állami érvénnyel bírnak, s azokból ezután is mi fogunk kiadványozni. Az anyakönyvi kivonatokat kiszolgáltatását meg nem tagadhatjuk, mert a megtagadást a törvény (XXXIII. 94.) egy havi

fogházzal és 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtja. A házassági czélra kiszolgáltatandó kivonatokról már szoltam, s egyebekre nézve az eddigi rendet kell jövőre is követnünk, de ajánlatos, hogy ahol a kiadványozás díja eddig magasabb volt, oda redukáltassék jövőre, hogy megfeleljen az állami anyakönyvi kivonatok díjazásának, ami egyszerű kivonatért 50 krajczárban van megállapítva, családi értesítőnél pedig a 2 forintot meg nem haladhatja. Magasabb díj szedésével tápot adnánk azon ráfogásra, hogy a pap huzó-vonóbb, mint a nótárius. Erre a tisztességre pedig legalább én nem vágyom. Igaz, hogy ez sok helyen s nálam is jövedelem-csonkulást jelent, de a kényszerhelyzet előtt meg kell hajolnunk.

A folyó évi október 1-ig vezetett anyakönyveinkben fölmerülhető kiigazításokra nézve a kormányrendeletek jövőre is irányadók, innen vezetett anyakönyveinkben esetlegesen szükségessé váló kiigazítások kizárólag az illetékes egyházi főhatóságok jogához tartoznak.

Házasság-kötés esetén valószínű, születési és haláleseteknél feltéve, de meg nem engedve, hogy lesznek esetek, melyeknél az egyházi szertartást igénybe nem fognak venni. Hogy az ilyen felekezettünket érdeklő esetekről is tudomást nyerhessünk, mulhatatlanul szükségesnek tartom, hogy egyházi főhatóságaink az állami anyakönyvekbe való betekintés jogát és szabadságát a papság részére kieszközölni igyekezzenek, hogy az ilyen esetekről a szükséges adatokat onnan ki- és saját nyilvántartásunkba följegyezhessek. Az ilyen eseteket illetőleg — jóllehet csak a házasság-kötésről mondja kifejezetten — a miskolci konferencia azt ajánlja, hogy csak a „Család-könyv“-be jegyeztessenek fel. Erről máshol utasítást, tanácsot nem találtam. Én helyesebbnek, könyvebbnek tartanám a szül. és haláleseteket is az anyakönyvbe jegyezni fel, ugyanoly formán, mint a házassági esetekről ajánlottam.

Eddig is fontos volt, ezentul még sokkal fontosabb köteleességünkül tekintem a „Család-könyvek“ pontos vezetését, mert a híveinkről vezetendő nyilvántartásunk biztos alapját egyedül a pontosan vezetett család-könyv képezheti. Nálunk már nem új dolog, sokan eddig fölöslegesnek vélték, de jövőre fontosabb egyházi okmány lesz, mint az anyakönyv.

A stóla-ügyről fennebb már szoltam, de általánosságban szólva is, a miskolci konferencia álláspontját tarthatom egyedül helyesnek mindaddig, míg a papság ezen anyagi veszteségért kárpótlást nem nyer. Sajnos volna, ha kárpótás nélkül kellene róla lemondanunk!

Ezekben vala szerencsém kevésbé eredeti, de mások nézeteinek komoly mérlegeléséből alkotott nézeteimet előadni, igyekezvén a kérdés minden ágára kiterjeszkedni, s mert tudatával bírok, hogy nem mindenben fog mindenen által követésre méltónak találtatni előadott véleményem, azon fohászszal zárom ismertetésem, hogy Isten kegyelme a változott viszonyok között is adjon mindnyájunknak értelmet mindenekben!

Vármegyei közgyűlés.

Főispán ur ő méltósága a törvényhatósági őszi közgyűlést folyó évi október hó 29-re délelőtti 10 órára tűzte ki, melynek következő tárgysorozata lesz:

1. József főherczeg ő fensége köszönő irata a László főherczeg gyászos elhunytá alkál-

lek s a kopár ágakon keresztül szűrődött a lenyugvó nap bíboros fénye . . .

Rejtély a szív, egy kikutathatlan, örök rejtély; talány, melyet megérteni nem képes az agy, az emberi elme!

Rejtély, örök rejtély!

Egy belső hang, egy isteni szózat sugalmazta talán annak az elhagyott leánynak, hogy szerelmét még legjobb barátja előtt is titkolja el.

Titkolja, mert ha felfedi, vége az álomnak, vége az illúzióknak, leomlik a kártyavár, s lesz belőle romhalom! Lenke már nem volt oly titkolódó.

Midőn egyszer a kert árnyas utain bolyongva nézték az ég csillagmillárdjait, bevallá Margitnak, hogy egy ifju megkérte a kezét; bevallá, hogy ő azt az ifjut szereti, imádja.

— Szabad tudnom, hogy hívják? kérde Margit.

— Miért ne? Rónay Béla.

Mint akit a villám talált, roskadt össze az ifju szüz, a koldus Margit.

— Rónay Béla!? — suttogják elhalóan azok a vérvélküli szintelen ajkak. — Rónay Béla, verjen meg az Isten!

Beteg lett, nagyon beteg. Azt hitték, hogy meg is hal. Az ifju vér azonban győzedelmeskedett a halál angyalán. Kigyógyult, s

tanuja lehetett annak a hét falura szóló fényes esküvőnek, mit Bardiék csaptak.

Midőn kirobogott az udvarból a menyasszonyt vivő hintó, oda támasztá fejét a hideg ablaküveghez s nézte, nézte azt a fényes menetet, amely az ő halotti kísérete volt.

Majd rázendült a zene, ujjongó kiáltásoktól volt hangos a lég . . . az volt az ő halotti danája!

Midőn visszatért a boldog pár, a boldogtalan koldusleány elment, elbujdosott, magával vitte szerelmét, családását.

Rónay Béla ifju nevével ott sétált a váci utcán. Este volt. A gázlámpák világa beragyogta az ő arcvonásait.

Ismeretlen férfiak, ismeretlen arcok. Lenke hirtelen megszorítja férje karját.

— Nézd, ki az?

Sápadt arcú, beteges, vézna leány bámulta a hullámozó tömeget; bámult csüggedten, szomorúan!

Törött, roskadt alak volt már, csak a szemében ragyogott valami sötét láng, valami szédítő varázs.

Rónay Béla elsápadt, mikor meglátta azt a leányt: szorosán huzta magához nejét, ki izgatottan, remegve simult az oldalához.

Szép volt, mint a hajnali álom, bájos volt, mint egy tündérvilág s letört, elhervadt, mint a lilium . . .

mából intézett részvét-íratra. 2. Az 1896 évi megyei költségvetés. 3. Megyei rovatok kivétele feletti határozat névszerinti szavazással. 4. Az igazoló választmány jelentése a legtöbb adót fizető törv. hat. bizotts. tagok 1896. évi névjegyzékéről. 5. Intézkedés az üresedésbe jövő választott törv. hat. bizotts. taghelyek betöltése tárgyában. 6. Belügyminiszteri leirat a vármegyei tisztújítás ügyében. 7. Belügym. rendelet a vármegyei rovatok kivétele felett hozandó határozatokra nézve. 8. Mihályi Viktor görög kath. érsek metropolita értesítése érseki székeinek elfoglalásáról. 9. A balászfalvi és verespataki járásokban üresedésbe jött 2. szolgabírói állomásnak választás útján való betöltése. 10. Előterjesztés az abrudbányai laktanya mögött levő, az abrudbányai ev. ref. egyház tulajdonát képező rét kicszerelése végett a Miski-féle rét megvásárlása tárgyában. 11. Földmívelési miniszter leirata az állattenyésztési m. szabályzat módosítása iránt. 12. A járási mezőgazd. bizottságokba járásonként 6—6 tag választása. 13. A nyomásos gazdálkodás fenntartása iránti birtokossági határozatok. 14. Legelő-rendtartási birtokossági határozatok. 15. Nagy-Enyed város határozata a Pogány-féle telek megvásárlása tárgyában. 16. U. az a Varró Farkasné-féle telek megvétele iránt. 17. U. az polgármester helyettesítése a mezőrendőri ügyekben. 18. U. az elemi fiu-iskola részére terület-átengedés. 19. U. az az állatorvos magán gyakorlati díjainak megállapítása. 20. U. az Dombrovszki Albert pénztárnok fizetéspótlása és az állami szolgálatnak beszámítása ügyében. 21. Gy.-fehérvár sz. kir. város szervezeti pótszabályzata. 22. U. a Köztemető-szabályzata. 23. Abrudbánya város határozata a dohány-nagyotzsdé kivétele iránt. 24. Vizakna város pótszabályzata tisztviselőinek fizetéséről. 25. U. az szabályrendelete a pástorokról. 26. U. az szabályrendelete a szarvasmarha, sertés és juh tenyésztéséről. 27. Tövis közs. határozata község-ház vásárlás és e czélből 2200 forint regále váltáság töke eladása tárgyában. 28. Benedek község és Reinbold Olivér közti vásár-szerződés. 29. Válea Doszului községi fa-iskola részére területvásárlás. 30. Tótfalud, Gaurény, Pojána községek határozatai a gy.-fehérvár-zalatnai vasúthoz vezető utra terület-átengedés. 31. Pojána község és dr. Mohai Sándor közti vásár-szerződés. 32. Az m.-b.-bocsárdi előljáró-választás elleni főlebbezés. 33. Sárd község és Mahara J. közti vásár-szerződés. 34. Lőrincz-réve közs. határozata az áll. elemi iskola részére 800 öl terület ajándékozása iránt. 35. M.-Lapád község határozata az áll. elemi iskola részére terület-ajándékozás és 5% iskolai pótdó iránt. 36. Vingárd község határozata az állami elemi iskola-tanítók nyugdíj járulékanak fizetése tárgyában. 37. Buzás-Bocsárd község határozata legelő-adó megterítéséből kisbirtokosok legelő-adójának megfizetése tárgyában. 38. O.-Dálya közs. határozata a községi kézbesítő fizetésének fölemelése tárgyában. 39. Sárd és Ompoicza község határozatai a körjz. lakbér fölemelése iránt. 40. Hari közs. határozata a körjz. lakbér és irodai átalány rendszeresítése tárgyában. 41. Buzás-Bocsárd község határozata a bíró-fizetés rendezése tárgyában. 42. A boros-bocsárdi körjegyző szállás-pénz fölemelése iránti képvis. határozat. 43. M.-Igen közs. határozata a jegyző fizetésének 500 frtra emelése végett. 44. Alvincz közs. határozata irnoktartási átalány tárgyában. 45. Muska és Szohodol községek határozatai a segédjegyzőnek fizetendő javadal-

mazás tárgyában. 46. Zalatna közs. határozata a községi irodába a telefon bevezetése tárgyában. 47. A megyei pénztárvizsgáló bizottság jelentése. 48. 1893—94 évi közuti zár-számadás. 49. Gyám-pénztári mérlegek. 50. Községi költségvetések. 51. Községi zár-számadások. 52. Mező-örök javadalmasására vonatkozó pótköltségvetések. 53. Benedeki körjz. kérése irodai átalány pótlólagos engedélyezése iránt. 54. Lugeán Stefan és társa hosszutelki esküdtek kérése 1892. évi fizetés utólagos engedélyezése végett. 55. Mogos község szervezeti szabályzata. 56. Szeben-vármegye felirata a vármegyei tisztviselők, segéd és kezelő személyzete javadalmazásának javítása tárgyában. 57. 53 vármegye segéd, kezelő tervezett millenniumi történelmi menetek felirata javadalmazásuk fölemelése iránt. 58. Csanád-vármegye felirata a népoktatás államosítása tárgyában. 59. Kolozsvár város felirata a 2-ik Pasteur-féle intézet felállítása iránt. 60. Az alsófehérmegyei történelmi társulat kérelme a szt.-imrei és miriszlói csataterek emlék-jellel való ellátása iránt. 61. Zemplén-vármegye és Kolozsvár város felirata a Vágó Pál által tervezett millenniumi történelmi menetnek valóítása tárgyában. 62. Parka Györgyné születési oklevelének kihirdetése.

És esetleges időközben beérkező, valamint a közgyűlést megelőzőleg 24 órával beadott indítványok, melyeket a f. hó 28-án tartandó állandó választmány előkészít.

Az anyakönyvi hivatal kezelésének kérdéséhez.

Dr. Brendusian Jakab anyakönyvvezető ur e lap 42-ik számában a fenti czímen egy ügyesen s kellő gyakoriattal összeállított leltárról emlékezik meg és ajánlja többi kollégáinak az állami anyakönyvvezetői hivatalban leltárilag kezelendő iratok, könyvek mikénti osztályozását; nagyon praktice állítja össze a születési, házassági és halálzási ágazatokhoz tartozó könyvek, nyomtatványok rendszerét, tekintettel az anyakönyvi hivatalos helyiség szűk voltára; de tekintettel, hogy a 60.000—95. B. M. 18. § 2. bekezdése megköveteli az anyakönyveknek lehetőleg tűzmentes szekrényben való tartását, én, mint megyénk egyik anyakönyvi hivatalában alkalmazott irattár-kezelő, következőképp vélem az iratokat leltározni és a leltárnak megfelelően azokat úgy elhelyezni, hogy az anyakönyvvezetőnek idejét ne rabolja el a nyomtatványok stb. keresése.

Egy anyakönyvi helyiségben okvetetlen szükséges butorzatot képezni: egy íróasztal, egy tűzmentes szekrény, esetleg egy teljesen bepléhezett láda és egy szekrény, mely belső szám-rekeszekkel legyen ellátva.

A tárgyak elhelyezésénél íróasztalt is igénybe kell vennünk, mert a törvénykönyveknek, pecsétnek, válszalagnak stb. rajta, illetőleg benne kell állniuk, így a fent említett három tárgy igénybe vételével következőképp volnának elhelyezendők az anyakönyvek, nyomtatványok stb.

A)

Az íróasztalon szabadon elhelyezendők az 1894. évi XXXI. XXXII. XXXIII. t.-cikkék és az ezekhez kiadott miniszteri utasítások, továbbá a segédkönyvek és az anyakönyvi hivatalok székhelyeit feltüntető helység-névtár, az asztalfiókban pedig a válszalag, pecsét őrzendő, mely fiók hivatalos használaton kívül bezárva tartandó.

B)

Az első, illetőleg tűzmentes szekrényben egymás mellett felállítva tartandók az anya-

könyvek első példányai, még pedig sorrendben: a születési, házassági és halálzási anyakönyvek; mindenik anyakönyv mellett közvetlenül a megfelelő névmutatók; itt tartandók szintén a másod példányok is — az utasításnak megfelelőleg — vastag fedéltáblák között.

C)

A nyomtatványok pedig a következő rendben helyezendők el a másik, rekeszekkel ellátott szekrényben, mely szintén hivatalos használaton kívül zárva tartandó:

I. sor. 3 rekesz.

2. r. sz. Születési anyakönyvi kivonat. 1. r. sz. Házassági anyakönyvi kivonat. 3. r. sz. Halálzási anyakönyvi kivonat.

II. sor. 4 rekesz.

13. r. sz. Tanusítvány csak a keresztelés czéljára. 23. r. sz. Tanusítvány a kihirdetés elrendeléséről. 27. r. sz. Tanusítvány a házasság megkötéséről. 14. r. sz. Tanusítvány temetés czéljára.

III. sor. 4 rekesz.

4. r. sz. Kihirdetési tárgyalási jegyzőkönyv, 5. r. sz. Bizonyítvány a kihirdetés foganatosításáról. 22. r. sz. Házassági kihirdetés. 26. r. sz. Kihirdetési jegyzék.

IV. sor. 4 rekesz.

7. r. sz. Jegyzőkönyv a házasság megkötéséről, más anyakönyvvezetőtől nyert felhatalmazás alapján. 18. r. sz. Jegyzőkönyv gyámhatósági beleegyezés kieszközlésére a meg nem adott törvényes képviselői (szülői) beleegyezés pótlására. 19. r. sz. Jegyzőkönyv gyámhatósági jóváhagyás kieszközlésére a nem létező szülő beleegyezésének pótlására. 20. r. sz. Jegyzőkönyv a kihirdetési kérelem megtagadása tárgyában.

V. sor. 4 rekesz.

6. r. sz. Házasság kötése más anyakönyvvezető részére adott felhatalmazvány. 17. r. sz. Szülői beleegyezés. 16. r. sz. Törvényes képviselői beleegyezés. 28. r. sz. Jegyzőkönyv a házasságon kívül született gyermekek elismeréséről.

VI. sor. 4 rekesz.

21. r. sz. Házasság kihirdetését megtagadó anyakönyvvezetői határozat ellen közbevetett felfolyamodást az alispánhoz felterjesztő kisértő irat. 24. r. sz. Községi előljárósághoz megkeresés kihirdetés foganatosítása iránt. 25. r. sz. Megkeresés más anyakönyvvezetőhöz kihirdetés foganatosítása iránt. Levélboríték.

VII. sor. 4 rekesz.

Jegyzék az elhalasztott bejegyzésekről. 15. r. sz. Jegyzék az utónevek pótlólagos bejelentéseiről. Iratjegyzék a házasság ugy I., mint II. oszt. iratgyűjteményéhez. Betűrendes tárgymutató a házassági irat II. oszt. irataihoz.

VIII. sor. 3 rekesz.

A rekeszek hét részre osztva, összesen hat fiókban tartandók a statisztikai lapok és a megfelelő borítékok. Ezen fent említett iratokról a leltár a következőképp lenne elkészítendő:

Leltár

az x-i anyakönyvi kerületben leltárilag kezelendő tárgyakról.

Fogyó szám	Rakt. szám	Darab, iv	Megnevezés	Hol van elhelyezve?
1	—	1 drb. be-kötött	Születési anyakönyv	Tűzmentes szekrényben
2	2	30 iv	Születési anyakönyvi kivonat	Faszekrény I. sor, 3. rekesz

Ily módon folytattatik a leltár addig, míg minden tárgy és irat belekerül; megjegyzem, hogy a fent említett iratokon kívül még a czimtábla és a házasságok kihirdetésére szolgáló tábla is leltárba veendő.

Igy vélem az anyakönyvi hivatalok kezelését legkönnyebben koncentrálni; annál is inkább ohajtandó lenne vármegyénkben az ily egységes kezelést az anyakönyvi hivatalok részéről elfogadni, mert a felügyelő hatóságok vizsgálata ez által csak — szerény véleményem szerint — nagyban megkönnyítenék.

Szekelyhidy Ödön,
okl. jegyző

Az állam és társadalom viszonya.

Irta: Biró Dezső.

II.

Fejtegetésem ezen része a társadalom hatalmáról fog szólni, azon hatalmáról, illetve befolyásáról, melyet az állam akarata az állam organizmusára gyakorol. A társadalmi organizmus fejlődési törvényei hasonlóak az állam organizmusában előjövő fejlődés szabályaihoz.

A társadalom maga is egy nagy hatalom, melynek különböző rétegei, különböző szférái vannak, s eme különböző rétegeknek mind meg vannak egymástól elütő, de azért a társadalom alapját és alakzatját képező modulációi, melyek habár látszólag ellentétesek, de bensőleg a társadalom harmonizájának főtényezői. A társadalom harmonizája, a jog, a társadalmi nivelláló eszköz: a törvény. „A nagy természetben is a centrifugál és centripetál erők látszólag ellenkező törekvése a szférák összhangját szüli” — mondja Broscher.

A társadalomban egyik individuum munkássága kiegészíti a másik ember munkásságát, foglalkozását és egyik individuum a másik munkásságának gyümölcsét élvezzi, vagyis a munkafelosztás az elhetőség alapja. A társadalom maga, az emberek sokasága mint tömeg, nem organizmus, ámbar mechanizmusnak sem mondható, de a társadalom különböző individuumainak egymásra és egymás közt, habár önérdékből kifejtett munkássága már az organizmus jellegét hordja magán. Ha egy munkás-osztály, vagy ennek egy bizonyos mesterséget képviselő ága kivészne, a társadalom nagyon megérezné, sőt eleinte elcsenevésszedve, elpusztulna; ez bizonyít a társadalom organizmusa mellett, de ez mutatja egyszersmind a társadalmi individuumok egymásra utaltságát. Ez az egymásra utaltság az önérdékből egy bizonyos közérdeket hoz létre; ezen közérdek teremt meg a társulat ama nemét, melyet mi osztálynak nevezünk. Az osztályok egymásra utaltsága, mert hiszen önmagukban, elkülönözve nem élhetnének meg, teremt egy nagyobb csoportot: a rendek csoportját. A rendek csoportjainak harmonizája teszi magát az általános értelemben vett társadalomra. Ha azonban az individuumok közérdeke létre jön azért is, hogy fajukat, nyelvüket fejlesztve és terjesztve uralkodóvá tegyék egy bizonyos földterületen, más kisebb számú faj felett — mondok, ezen közérdek a politikai elvekkel bíró társadalmat teremt, melyet mi nemzetnek, a más kisebb számú és eltérő nyelvű fajokat nemzetiségnek nevezünk. A nemzet az uralkodó faj, s a nemzetiségek ennek védpaizsa alatt hasonló jogokkal, de hasonló kötelesség tudatában is élnek.

A nemzet azonban fejetlenül meg nem él. A nemzet mint politikai társadalom egy erős vezetőre szorul, mely neki szabályokat írjon elő, s ezen vezető a kormány.

A nemzet és nemzetiségek együtt munkálkodása teremti a nemzetnek gazdaságát. A gazdaság, ha ok- és czélszerű, teszi a nemzetet gazdaggá, amelytől nem csak a nemzetnek, de az államnak jó hire, ereje függ.

A gyárak, földmívelés, ipar stb. s az ezek értékesítéséből előálló kereskedelem a nemzet vagyonsodásának főforrása.

A magányba vonuló ember nem szerzi, s sem fizikai, sem pszichológiai okokból nem szerezheti meg azon miveltséget, melylyel bír egy, a társadalomban élő ember. És ez természetes. „Ahány ember, annyi gondolkodás”, — mondja a közbeszéd. Sok ember sokat lát, sokat hall, és nincs arra eset, hogy mindenki csupán egy ugyanazon dolgokat hallaná vagy látná. A társadalomban az egymásra utaltságnál fogva összejövő emberek eszmecserét folytatnak, a híreket, látottakat elmondják egymásnak, továbbá egyik a másik szokásait elsajátítja, miveltségét követni, vagy durvaságát kerülni igyekszik; ebből származik, a szociológia tanítása szerint, a társadalmi modor, elfajulása pedig, a társadalmi modorosság. Tagadhatlan, hogy a társadalmi érintkezésből származhatik rossz is, de ez elenyészőleg csekély az abból származó jóhoz képest. Lecky szerint: „A magány a vadság egyik ápolója, melyet a civilizáció szentesített.” És melyik magányt szentesítette a civilizáció? A szerzetes celláját. Ugy, de tudjuk, hogy nem csak a szerzetes, de a kereszténység első századában élő eremiták is érintkeztek a világgal a maguk módja szerint; amiért valaki kevesebbet érintkezik embertársaival, mint más, azért mégis érintkezik; ez érintkezés alatt eszméit kicserélte, hallott, látott s így, ha nem is teljességében, de némileg lépést igyekezett tartani a társadalommal.

Az ember születése által nyer egy bizonyos jogot, természetadta tulajdönt, s ez az élethez való joga. A jogtudomány is, mint az antropológia, a gyermeket az anya méhében életképesnek, s mint ilyet jogalanynak tekinti. A büntető jog szerint az, aki a gyermeket anyja méhében megöli, büntetendő cselekmény részese; aki az anyát oly célból sérti, hogy a gyermek idomtalan, vagy életképtelen legyen, súlyos testi sértés vétésébe esik, és pedig a „Concursus delictorum” (bűnhalmazat) elve szerint a kettős foku súlyos testi sértést követi el. (B. T. K.)

Az élet bármely ember kizárólagos tulajdona, melyhez más ember birtoklól hozzá nem járulhat, s az ember ezen jogával élni tartozik nem csak a maga javára, hanem a társadalomra nézve is, mely őt individuumnak nézi, mint ilyent elfogadja és kebelébe zárja. A társadalom az által, hogy eme jogalanyt minden jogsértés nélkül magáévá teszi, kényszeríti az államhatalmat, hogy az eredeti, a születés által nyert jogán kívül más jogokkal ruhazza fel, melyek ezen társadalmi individuumot, az állam aktív vagy passzív organizációjának tagjává, egy szóval állampolgárrá avatják s képesítik őt arra, hogy az államkarat nagy kiterjedésű működési körének fejlesztője, építője lehessen.

Mi az állampolgárság? Az 1879. L. t.-cz lényege szerint: „Állampolgárság alatt valamely államhoz való tartozást, s az ebből folyó jogokat és kötelességeket értjük.” Tehát állampolgár csak az lehet, aki már előbb, a társadalmi osztályok valamelyikéhez tar-

tozva, egy állam tagja lesz s ott jogokat élvez, kötelességeinek eleget tesz.

A társadalom maga kiterjedt, az egész civilizáció nyomában jár, s igaz, hogy az állam korlátai határolják egy vagy több területre, de igazában azért a társadalom állítja fel sorompóit, még pedig erkölcsi alapon, a jog magasztos elveinek szempontjából. És a társadalom eme merev, rideg sorompói ott vannak a XII táblás törvényben, mely ugy látszik, a világ társadalmi törvényeinek alapjává vált. Nem hiába kiált fel Mommsen: „Az ősi Róma bölcsessége nem enyészik el soha, sarjadzik folyton s hol itt, hol ott, egy vagy más instituczióban feltalálhatni, amit ezredévek szokása szentesített.” De Mommsen felvilágosítást nyújt arról is, hogy ki, micsoda sürgette az örök törvényt? „A római társadalom követelte, s Róma megadta.” Képtelenség is azt feltenni, hogy lehetne az emberek egyes cselekvéseinek okszerű magyarázata azon gondolatok és érzelmek okszerű magyarázata nélkül, amelyek az egyéni cselekvények alapulnak. Az egyéni cselekvény pedig, az észjog tanítása szerint, az „én“-ben van, s ezen cselekedetekért az „én“ felelős. Az „én“ felelőssége tehát kiterjed az ember, vagyis a társadalmi individuum összes érzelmei, gondolatai és cselekedeteire. Az „én“ eme felelőssége a társadalmi öntudat, s az „én“ cselekvési szabadsága a társadalmi szabadság, alanyilag az „én“-re eső cselekvési szabadság-kör, mely szabadság szabályainak összessége képezi a jog alapját.

A jog tehát nem csupán az állam életrendje, hanem a társadalmi szabadság szabályainak összessége s mint ilyen, arany híd, mely az állam és társadalom instituczióit összeköti. A jog az, amely szigorú parancsával a társadalmi individuumot polgári jogai lelkes végrehajtására kötelezi, s ha kell, kényszeríti; a jog az, amely az embert, kit ösztönei társadalom-alakításra hajtottak, megvédi, és pedig magával a társadalommal és az állammal szemben is; a jog az, amely éppen mert híd a két instituczió között, az ész szavával a társadalomban, a lelkiismeret soha felhangzani nem szűnő intéseivel az államban rendet tart, békét szilárdít, s mely éppen, mert konvencionális, a társadalom intencziói szerint készülve, a legszigorubbán kötelez pontos megtartásra.

Az előzetes, a társadalom által vitatott gondolatok arra készítetik a társult embereket, hogy az őket felölő államkaratra ugy hassanak, amint az állampolgárok haszna, biztonsága és kényelme követeli. Ez azon ereje a társadalomnak, melylyel az államhatalomra tud hatni, ez azon hatalma a társadalomnak, mely kényszeríti: „Videant, ne quid respublica detrimenti capiat”, s jelen esetben nem csupán a respublica, de a civis is értendő „ne quid . . . detrimenti capiat”, hiszen a törvény, az állam eme rendfentartó eleme és ereje, a polgárok összessége, a társadalom védelmére hozatott.

Mi a törvény önmagában? Holt betű; de tekintve ennek a társadalmi individuummal szemben való viszonyát, legjobb eszköz „én“-ünk biztosítására, kulturánk s más intézményeink fejlesztésére.

S miért a törvény, ha az nem a társadalom öre? Ki hozta azt? A római jogban olvassuk: „Quod populus jubet atque constituit”, és ismét: „Quod principi (vel caesari) placuit (vel placet) legis habet vigorem”. Ime: „populus jubet, populus constituit”, a nép akarja, a nép hozza a maga és társa-

dalma javára, de akarja az államhatalom is, a princeps (imperator), az állam, a társadalom fejlesztése végett. Ami az ós Rómában „justum, aequum fuit“ (jogos és méltányos), az a mai társadalomban is éppen oly jogos, éppen oly méltányos. A kor eltűnt, az eszme él ma is.

Az ember a mai viszonyok között, amikor az elemek küzdelme tetőpontra emelkedett, másképp nem is élhet, csupán a társadalomban, ennek aegise alatt. Mi védné meg, mi oltalmazná egy személyét, mint övéit, vagyonát? A védelem nincs más helyt, csupán egy erős jogi társadalomban, a törvény paizsa mögött.

A világtörténelmi fejlődés szempontjából egy népek értéke attól függ, hogy mily mértékben vesz részt az emberiség általános törekvéseiben. A világtörténelmi eszmék felfrissítik, megifjítják a népeket, s az erély, melylyel eszméiket megvalósítják, a bennük lakó erő jele.

Egy másik, és rendkívül fontos hivatása a társadalmi életnek, a nemzeti és nemzetiségi asszimiláció. Az önvédelemre nem szükséges valami nagy értelmiség és tetterő; az önvédelem az ösztön dolga, erre képes a műveltség legalsó fokán álló népfaj is, de öntudatosan olvasztani magába idegen elemeket, erősíteni idegen elemek asszimilációja által, ehhez szellemi fejlettség, az öntudatosság magas foka és erély szükséges. Minden nemzet tevékenységének czélja önmaga, saját biztosítása. És ez okozza nem csak az állam, de a társadalom kebelében is a nemzetiségek küzdelmét, mely végeredményében nem más, mint harc az uralkodásért. A nemzetiségi egyenjogúság csak egy új forma azon törekvések fejlesztésére, melyek által minden nép saját fennsőbbisége megállapításán dolgozik. Az egyenjogúság emez elve csak az antagonizmust terjeszti, egyébre nem való.

Minden esetben a társadalomban kell lenni ambícióknak, mely által belevegyülve minden küzdelemben, érvényesítse egyéniségét, személyiségét. Ha erre képtelen, ha nem bír elég erélylyel és ambícióval eme egyéni harcban menni: akkor a társadalom nem bír képességgel századunk minden téren felmerülő mozgalmi közepette egy államot úgy szervezni, s ezt konszolidálni, hogy annak hosszú élete legyen e földön. S vegyünk bármely társadalmi tendenciát, vegyünk bármely, a társadalmi lét fentartására és fejlesztésére irányuló modulációt, vegyük eme modulációt bárminő szituációban, s ezt akárminő társadalmi formula keretében, annak csak egy, és csak egy lehet a czélja: államot alkotni, hatalmat keríteni, mely őt és intézményeit a fennállásban támogassa, erősítse, s mely maguknak a társadalmi individuumoknak e földön boldogságát biztosítsa, s legyen a társadalom és állam benső és feloldhatlan viszonyának pecsétje, örökre szóló szerződésöknek mindenkor tanuja.

Erre nézve hazánk történelme a legjobb példa. A magyar nép a bejövételkor, jobban mondva a honfoglalás után, egy erős és már az államiság némi jelét magán viselő társadalmat alapított, a vezérek, fejedelmek ezt fejlesztik, de valódi államiságát csupán akkor nyeri, midőn Szt. István az intransigens elemeket megfékezve, az állam szervezetéhez kívántató három, személyiséget egy nagy jogi személyiségbe olvasztja, s midőn annak védelmére rendszert formál, egy szóval a társadalom alapját a jog-erkölcs elemét teszi.

(Folytatása következik.)

Sikkasztók.

Az Ozeánban vannak bizonyos tulipán-fajra emlékeztető virágok, az úgynevezett aktiniák, melyek olykor-olykor kinyitják kelyheiket, kinyújtják hímszálaikat és az oda siető ostoba halacszkákat irgalmatlanul elnyelik.

A társadalom szintén bir ilyen aktiniákkal. A divat, a beteges fénytűzés csápjai ezek, melyek irgalmatlanul magukhoz ragadják a gyöngé-lelkűeket, hogy tönkre tegyék azoknak becsületét, nyugalma, életét.

S míg az eltántorodott bűnösöket megnyugvással, sőt sokan kárörömmel látják az igazságszolgáltatás hatalmában, addig vajmi keveset törődnek a baj gyökeres orvoslásával. Vajmi keveset gondolkoznak a modus vivendin, hogy a megtántorodásnak elejét vegyék és kiirtsák a társadalom testén élősködő férgeseket.

Nem a közönséges emberi gonoszszágon sarkallik mindig a bűn. Nem egyedül a hajlam szüli a vétkes cselekedeteket. Az alkalom, az a nagy készítő mester, a legtöbb rossznak a forrása és különösen az a körülmény, hogy exponált, pénzforgalmat közvetítő állásokra szegény embereket helyez az államhatalom, akiknek silány fizetésükből az állással együtt járó dekorumból csupán a száraz kenyérré jut gyakran.

Noha a bonton megköveteli a szerencsétlenektől, hogy bizonyos fényt, bizonyos jólétet is szimuláljanak, mivel ők államtisztviselők és tényezői az államgépezet hatalmának, fényének, rangjának... talán sehol olyan mizeriák nincsenek e téren, mint nálunk Magyarországon. A legvisszásabb helyzeteket, a legellentétebb viszonyokat tapasztalhatjuk az állami tisztviselő állása és dotációja között. Míg egy szimplex könyvelő minden nagyobb kválifikáció, minden lélekölő szellemi munka nélkül játszva éri el a nagy fizetést, addig egy nyomorult adótárnok, akinek a kezén gyakran százezerek mennek keresztül, évek hosszú során eped a silány előléptetésért.

A számokkal agyonkínzott ember gyakran elkeseredik. A csengő pénz elvakítja; látja családja nyomorúságát, tapasztalja, hogy mások nálánál sokkal könnyebben szerzik meg a kényelmet, s egyszerre kinyújtja kezét a tiltott gyümölcs után és gazemberre lesz.

Mit nyer vele? Börtönt. De mi nem tehetünk róla, ha az aradi sikkasztás alkalmával ismét a ferde rendszer jut eszünkbe inkább, mint egy rossz utra tévedt ember bűnhődése. Nem tehetünk róla, ha fájdalmasan észleljük, hogy a napilapokban rovatot kivívott sikkasztók cselekedeteinek rugóját a legtöbb esetben nem az emberi romlottságban, hanem a szerencsétlen áldozatok kínos helyzetében keressük. Ideje volna már, hogy a kormány belátna, miszerint a nehéz munkát végző napszamosnak több bért kell fizetnie, ha azt nem akarja, hogy az a napszamos lopással pótolja ki fizetését.

A mai kor jellemző vonása a becsületérzés általános meglazulása.

Szomorú dolog. Nem sokára oda jutunk, hogy a becsületet érdemnek tekintjük és Diogenes szerint lámpával keressük az embert. De ha el is ismerjük, hogy az erkölcsök ilyen súlyedése ugyszólván a levegőben van s e szempontból nem vonható érte felelősségre senki sem, másrésztől be kell látnunk azt is, miszerint több oly tényező működik közre, mely ezen erkölcsi lazulást fejleszt, elősegíti s melyet alkalmas eszközökkel ki lehetne küszöbölni.

Első sorban is oda kellene hatni az államnak, hogy bizalmi állásokra, különösen ahol pénzkezelésről van szó, jobban dotált tisztviselőket nevezzen ki. Aki éhes, az éhség kinjaitól gyötörtetik s bizonyára túllépi a határt, a mértékletesség korlátait, ha terített asztalhoz ültetik. Ha az egyszerű kereskedő busásan díjazza a maga emberét, az államnak is ezt kell megcselekednie.

Másod sorban az ellenőrzésre kellene nagyobb súlyt fektetni. Nem vagyunk szakemberek és így az ellenőrzés szabályait bonczolgatni nem lehet hivatásunk. De laikus észszel is fölérhető, hogy jó és lelkiismeretes, minden körülményre kiterjedő és gyakrabban foganatosított vizsgálatok után nem vált soha lehetővé egy majdnem százezer forintra rugó sikkasztást évekig eltitkolni.

Végül magának a társadalomnak kötelessége lenne, hogy olyan gyanus egyénnel, akik jóval többet költenek ismeretes jövedelmüknél, ne elégedjék meg a nem törődömség konvencionális elvével, de legott szakítsa meg az érintkezést, tagadja meg velük a közösséget és így a sújtó igazságnak mintegy utmutatást adjon a bűnös megtalálására.

A törvényhozásnak pedig mielőbb gondoskodni kell, hogy a felburjánzott sikkasztás büntetteit szigorubban torolja meg, mint az eddig divott törvény.

Vegyes hírek.

— Zeyk József báró főrendi tag.

A hivatalos lap f. évi október hó 22-iki száma közlése Zeyk József báró beiktatását a főrendek jegyzékébe. A hivatalos közlemény így hangzik: „A főrendiház 1896. évi október hó 21-én tartott ülésében az igazolóbizottság jelentése alapján idősb Zeyk József báró örökös főrendiházi tag nevével a főrendek jegyzékébe pótlólag beiktatta, ami az 1885. évi VII. törvényzikk alapján ujonnan szervezett főrendiház ez idő szerinti tagjairól készített, 1892. évi február hó 27-én s a „Budapesti Közlöny“ 47-ik számában közzétett jegyzék kiegészítésül ezennel közzétetik.“

— **Kinevezés.** Ő felsége az igazságügy-miniszter előterjesztésére Puskariu Zachariás medgyesi jbirósági aljegyzőt az abrudbányai járásbirósághoz albiróvá nevezte ki.

— **Koncert.** A Bethlen-főtanodai theologiai akadémia ifjusága jövő november hó 16-án programmal egybekötött hangversenyt rendez. A meghívók a napokban küldettek szét; felhívjuk közönségünk figyelmét a méltó pártolásra.

— **Megyei gazdasági egyesületünk** újraszervezése érdekében folyó évi június hó 6-án 221. szám alatt kiadott felhívásomra a tagsági aláírások megújítása és új tagok jelentkezése örvendetes számban megtörténvén, ezennel van szerencsém az alsófehérmegyei gazdasági egyesület újraszervezködő közgyűlését folyó évi október hó 29-én délutáni 5 órára a vármegyeház közgyűlési termébe összehívni. A közgyűlés tárgyai lesznek: 1. A taggyűjtés eredményének bejelentése. 2. A tisztikar és választmány megválasztása. 3. Az újraszervezkedéssel kapcsolatos egyéb intézkedések; köztük az alapszabályoknak a változott viszonyok kívánta módosítása tekintetében javaslatlattelre egy bizottság kiküldése. 4. A millenniumi kiállítás alsófehérmegyei mezőgazdasági helyi bizottságának kérése a megye mezőgazdaságának a kiállításon kollektív bemutatása tárgyában. 5. Esetleges indítványok. Nagy-

Enyeden, 1895. október 16-án. Zeyk Dániel s. k. főispán.

— **Uj szolgabírákra van szüksége** vármegyénknek a balázsfalvi és a verespataki járásban. Amint halljuk, még csak ez utóbbira van pályázó Incze Antal helyettes szolgabíró személyében, kit a f. hó 29-én tartandó megyei közgyűlés bizonyára meg is fog választani, mert képzett, jóra való fiatal emberre nagy szükség van.

— **A szüret** az egész vármegyében a legrosszabb, esős időben foly, csak a pompás termés jósa és nagy mennyisége szerz némi vígságot, meg a jó árak. Az asztali bor hektolitere 12—17 frtban, a rizling és fajborok 24—37 frton kelnek. Sok kis szőlős gazda egész vagyonkát kapott jó mustjéért, amiből önként következik, hogy a jó szőlőmivelést a fillokszera és a peronoszpora elleni védekezés megszaporodott költségei dacára is buzgón, lelkiismeretesen kell folytatni.

— **Az új járdarakás és kövezés** a rossz idő miatt csak lassan haladhat városunkban. Jó lenne, ha a csatornákra is ügyeltetne a rendőrség, mert még mindig lehet olyant találni, mely a háztetőről kinyulva önti a vizet a járdára s a járdán sétálókra; azonkívül gondoskodni kellene egy pár koczkaóval kirakott utca-átjáróról, mert a jó járdáról bokáig érő sárba lépni mégis kellemetlen contrast.

— **Az új házassági rend.** Maros-Szt.-Benedeken 1895. okt. 23-án történt az első polgári házasság László Kálmán anyakönyvvezető előtt. A fiatal jegyesek Bodolla Mihály m.- forrói birtokos és szintén forrói birtokos Harmath János leánya Harmath Matild k. a. valának. Tanukul szerepeltek Szenkovits András és Zeyk Endre urak. A házasságkötés a legnagyobb rendben és pontossággal folyt le. A bejegyzésnél semmi hiba nem történt. A polgári szertartás végeztével az anyakönyvvezető a házasságkötő feleket utasította, hogy egyházi köteleességeiknek még nem feleltek meg. Az egyházi szertartás f. hó 27-én lesz. Maros-Forróban. Népünk a törvényt tisztelettel fogadja, mit bizonyít az is, hogy semmi rendellenességek nem történtek.

— **Uj vasutvonal** bejárása folyt le a múlt héten, mely vármegyénket is érdekli, amennyiben Karácsonfalva és Balázsfalva között fog kiágazni az államvasutak vonalából s a Kis-Küküllő völgyében Sóváradi fog menni 19 állomással. Azt remélik, hogy e vonal a legjobb forgalmu helyi vasutak egyike lesz.

— **Műkedvelői előadás.** A tövisi műkedvelői-társulat f. hó 27-én, azaz ma, az önkéntes tűzoltó-egylet javára táncmulatsággal egybekötött jótékony célú műkedvelői előadást rendez. Színpad kerül: A boldok háza.

— **Pozsonyi levelezőnk** közli velünk, hogy az ottani piacon félszázad óta fennálló és országsszerte jó hírnévnek örvendő **Tausky J. fiai czég** a beköszöntött őszi-téli évad alkalmából nagy kiterjedésű áruháza összes termeiben eredeti párisi és berlini modellekből női ruhaneműek, divatcikkék, őszi, téli felöltők és szörmeárúkból óriási idény-kiállítás rendezett, mely gyönyörködhető látványnak egyik legfényesebb pontját két párját ritkító, dustartalmu fehéreműkeleNGye képezte (egyik B. M., a másik J. R. és korona). A fényesen sikerült kiállítást, melynek rendezése valóban szakértői kezekre vallott, vasárnap reggel 8 órakor történt

megnyitásától kezdve a késő estéli órákig Pozsony előkelő hölgy-közönsége ezrekre menő számban árasztotta el, tetszését és dicséretét nyilatkozatva ki a látottak fölött.

— **Millenniumi történet.** Az „Athenaeum“ r. társaság kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története“ című tíz kötetes nagy munkának (millenniumi kiadás) harmadik kötetéből, mely az Anjouk korát tartalmazza, a 41., 42., 43. és 44. füzetek kerültek könyvpiacra. A három első füzettel befejezést nyer Pór Antal kitűnő történetírónk nagyszabású monografiája, az „Anjouk kora“, a 44. füzetben pedig Schönherr Gyula, ennek az egész nagy munkának segédszerkesztője „Anjou-ház örökösei“ cím alatt a Magyarországon uralkodó luxemburgi ház történetének megírását kezdi meg. Az első könyvben Zsigmond küzdelmeit ismerteti a magyar koronáért, majd Zsigmond trónralépésének körülményeit, Bosznia és a délvideki forradalom történetét írja le rendkívül széleskörű tárgyismerettel, vonzó előadásban. Ez a füzet is számos és igen érdekes szöveggel van illusztrálva és két szép műmelléklettel van díszítve. Az egyik, „Zsigmond császár és király“ arcképe, a magyar származású középkori festőművésznek, Dürer Albert (Ajtósy) a nürnbergi városházán levő eredetije után; a másik műmelléklet pedig ugyancsak két magyar ötvösművésznek alkotását tünteti elénk, ez Kolozsvári Márton és György ötvösök „Szent György“ szobra, melynek eredetije Prágában őriztetik. Erről a nagybecsű középkori magyar képzőművészeti emlékről hű gipszmásolatot vesznek a millenniumi kiállítás számára, hol a másolat kiállítva lesz és „A magyar nemzet történetének“ olvasói már mint ismerőssel találkoznak vele. A füzet szöveggépei közül külön ki kell emelnünk Székely Árpádnak remek rajzait: A „Castel dell' Ovo Nápolyban“ — „Novigrád“ — „A Frangepánok várkastelya Zenggben“ — „Vrána romjai“ — valamint Dörre Tivadar tanár két rajzát, mely Mária királyné körmöczbányai házának külsejét és belsejét ábrázolja. Ezenkívül még egy szép szöveggel van díszítve ez a füzet; ez Mária királynő arcképe, mely a runkelsteini vár egykoru falfestményéről van levéve. Egy füzet ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr., félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr.

Amerikai élezcslapokból.

Jó menség.

— Oh, mama! — sir a kis Lilli, — Jani kivett őt czentet a takarékperselyemből!

— Miért tetted ezt, te rossz fiú? — kérdi az anya a fiúskát.

— Mert nem fértem hozzá a tallérhoz — feleli a reményteljes csemete.

Mértékletességi adoma.

— A mértéklesség egyik ájtatos hive („temperencler“-nek nevezik őket) meglátja, amint egy barátja meglehetősen elázva lép ki egy kocsmból.

— Oh, barátom! — kiált fel az ájtatos ember. — Nagyon, de nagyon restellem, hogy ilyen helyről látlak kijönni!

— Valóban? — felelé a becsipett jó barát meghatottságtól remegő hangon. — Nos, ugy azonnal visszamegyek. És így tön.

Megdönthetlen érv.

Védő (a terhelő tanuhoz): Ön azt mondja, hogy a kocsmban volt, mikor a lövés történt?

Tanu: Igen, uram.

Védő: Irja le a kocsma fekvését.

Tanu: Chestnut Street, 41'-ik szám. Lexington városban, Kentucky államban.

Védő: Mit csinált vádolt, mikor ön a kocsmba lépett?

Tanu: Vendégelte a jelenlevőket.

Védő: Mit mondott?

Tanu: Azt mondta: „Mister Beauregard, akar ön és Mister Blublud és Mister Fireater és Mister Redeye és Mister Cornbred és Mister Jefferson inni velem egyet?“

Védő: Bíró ur, a védelem végzett. Tisztelettel figyelmeztetem az esküdtszék értelmes tagjait, hogy az egész Kentucky államban nincs hat ember, kit csak pusztá „Mister“-rel lehetne megszólítani.

Felesleges kérdés.

— Megcsiptelek végre, te rossz kölyök, a cigarettázásnál. Csak 15 éves vagy és már is minden bűnös szenvedélynek rabja!

— De papa, hiszen te is voltál egyszer fiatal!

— Mit tudsz te ehhez, kölyök? Honnan sejtetted ezt? Láttál engem valaha cigarettázni, mikor még gyerek voltam?

Csarnok.

Vége van . . .

Vége van a napi zajnak,
Magányosan vagyok újra.
Messezint a néma éjben
Mintha az én lelkem sirna . . .
Oly rég elkerül az álom,
Nem is fogok enyhét lelmi.
Temetőben, csöndes sirban
Ugy szeretnék megpihenni.

Aláhulló hideg dérnék
Nyoma marad a virágon.
Sohasem tudtam elhinni,
Hogy nincs öröm a világon.
Aztán hogy tűntek az évek,
Fájt az élet egyre jobban;
A legjobban mégis az fájt,
Hogy a hitem leomlóban.

A csodásan néma éjben
Dal hangjait hozza a szél . . .
Fázik fészékben a madár . . .
Remegve hull le a levél.
Oh, de vajjon ki dalolhat
Olyan szépen . . . olyan fájón?
Hiszen csak én mondhatom el:
Nincsen öröm a világon.

Sallak Róza.

Budapesti figurák.

Irta: Maróthi János.

V.

A nyárspolgár.

Ha a mi rendőrségünk valamikor egy budapesti nyárspolgár körözését akarna elrendelni, akkor a következő személyleírást adná közzé a „Rendőri Lapok“-ban:

„Pufók arez, borvirágos orr, rövidre nyírt, kemény haj, kerekre hizott has, divattól elmaradt, de jó kelmejú ruházat, vastag, gyűrűs ujjak, nehéz arany óralánc, németes beszédmodor és bizonyos patricziusi gőg.“

A nyárspolgárokat különösen ez az utóbbi tulajdonságuk jellemzi leginkább, habár származásuk a legtöbb esetben — plebejusai. A nyárspolgároknak egy kaptafára illő életrajzuk szokott lenni. Alant kezdik s — dicsőségükre legyen mondva — fenn végzik. Igaz ugyan, hogy ezt a „fenn“ szót az ő felfogásuk szerint kell értelmezni. Pályájuk kezdete: inaskodás valamely iparágban, betetőzése: valami megtisztelő sine cura.

A nyárspolgárok foglalkozásukra nézve iparosok, kisebbszerű hivatalnokok, külvárosi

háztulajdonosok, vagy a m. kir. lottó útján meggazdagodott magánzók. Valamennyiöknek közös ambícióját képezi, hogy belőlük idővel kerületi esküdt, iskolaszéki tag, vagy helyettes előjáró legyen. A magasabb igényűek a képviselőseget sem tartják elérhetőnek, sőt titokban tán mindannyija arról ábrándozik, hogy törvényhozója legyen, ha nem is az országnak, de legalább a saját kerületének.

A nyárspolgárok rendszerint kézzel-lábbal tiltakoznak az ellen, hogy ők nyárspolgárok volnának, ámátor ez a kifejezés: „nyárspolgar“ (budapesti jargonban: spiszbürger) magában foglalja azt is, hogy akit megillet, az egyszersmind jó módu ember, virágzó üzletnek vagy műhelynek a tulajdonosa és bírja polgártársai bizalmát, mely sok esetben a főnnebb felsorolt polgári megtiszteltetések egyikében részesíti őt.

A nyárspolgárok külön kasztot képeznek; vendéglőben külön asztaluk, vagy külön termük van, szeretik, de sőt keresik a nyilvánosságot és minden áron azt a hitet akarják ébreszteni polgártársaikban, mintha ők egyedül intéznék a világ sorát.

A nyárspolgárok egyik jellemző tulajdonsága a politika iránt való feltűnő hajlam. Választások idején belőlük kerülnek ki a bizalmi férfiak s a legbuzgóbb kortesek és a kerület képviselőjéről akként nyilatkoznak, hogy „nekem köszönheti a mandátumát!“

Fiatalság nem képzelhető el nyárspolgarának. Rendszerint idős, meghaladt koru férfi, szép számu családdal. Mint családapa, családja érdekében mindenre kész. Gyermek számára ösztöndíjat eszközöl ki az iskolában, feleségének valami nőegyesületi tisztseget szerez, ha éppen zászlónyaságot nem.

A nyárspolgar főszórákozását a pityizálás, a kedélyes kvaterka képezi. Ennek a kapcsán nagy ismerője az u. n. kukliprédikáció, mert rendszeren éjfél tájban botorkál haza s ez alkalmat ad a feleségének arra, hogy szónoki tehetségét rajta gyakorolja. Ő különben távolról sem vallja magát korhelynek, hiszen avval mentegetőzik, hogy közérdekű dolgok megvitásában vett részt, ily alkalmakkal pedig ki kívánhatná tőle, hogy a gégejét szárazon hagyja?

A nyárspolgar, ha nem is hangoztatja nyíltan, de minden lépésével elárulja magáról, hogy nem valami nagy kedvelője az irodalomnak, művészetnek és tudományosságnak. Ezen pályá harcosait haszontalan naplopóknak tartja és egy kalap alá vonja őket a járdataposókkal. Többször becsül egy adótisztet vagy egy asztalosmestert, ki huszonegy legénynyel dolgoztat, mint egy elismert poetát vagy egy hosszuhajú zenetanárt.

Eme felfogását műveltségi állapota hozza magával, mert a tekintélyes nyárspolgarok némelyike még a nevét is nagy fáradsággal körmölí papírra és egy vezércikknek a tüzetes végigolvasása verejtékgyöngyöket teremt neki a homlokára.

A nyárspolgaroknak az a töredéke, mely oldalborda nélkül küzd át a földi nyomorúságot és csökönyös aglegény marad, míg csak koporsóba nem kerül, többnyire házastárs, hering alakú, reszkető fejű bácsikból áll, kiknek a szekaturáit rettegési a korcsmáros, a gazdasszonya és valamennyi alantos közege. Az eleje rakott ételt megsza-golja, idegesen megbámulja, felturkálja, a bort kémiai vizsgálat alá veszi és szolgálatot igényel maga körül, mint egy három hónapos csecsemő.

Rokonait nem szereti, mert azon a véleményen van, hogy mindnyájan az ő halálát lesik — az örökség okaért.

Jómaga is folyton a halálról morfondizál, teszem azt, hogy mennyire jobb volna neki már a földben pihenni, holott egyes-egyedül a nyomtalan, utód nélküli elmulás aggasztja őt.

A nyárspolgaroknak van egy szűkebb körű szegényebb osztálya. Aki idetartozik, az elég diésőségének tartja, ha vasárnapként az „Estei Hadastyán-Egylet“ zöld diszgyenruháját öltheti magára, valamint megelégszik naponta egy „spriczzerrel“ is. Ünnepi időben büszkeségtől dagadó keble mutatja, mily öröm az neki, hogy nejevel a Zügli-getbe rándulhat, maga előtt tolvaa a három gyermekkel megrakott kis kocsit.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó: CIRNER J. JÓZSEF.

Ifj. Cirner József könyvnyomdája. Nagy-Enyeden.

Báli selyemszöveteket 35 krtól

14 frt 65 krig méterenkint — valamint fekete, fehér, színes, Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, sima, esikos, kockázott, mintázottak, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín és mintázatban stb.) postabér és vámmenenen a házhoz szállítva, mintákat posta fordultával küld: Henneberg G. (es. k. udvari szállító) selyemgyára Zürich-ben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 krosbélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. (4)

449—1895. szám

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. törvényszék 1894. évi 82694—94. polg. számu végzése következtében Schönstein Gyula marosvásárhelyi ügyvéd által képviselt Kirschhaber és Schläsinger özég javára Stein Izsák és társai ellen 1000 frt s jár. erejéig 1894. évi október hó 21-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2132 frt 75 kr-ra becsült és pedig elekesi lakos Farkas Sámuelnél lefoglalt és a foglalási jegyzőkönyvben 1—8 tétel sz. alatt előforduló 300 véka tengeri, 4 db ökor, 2 drb ló és löszekér; továbbá özdi lakos Wallerstein Manó lefoglalt és a foglalási jegyzőkönyvben 9—12. tétel szám alatt előforduló 3631 liter ó-bor 907 frt 71 kr, 1 drb 4 ló erejű cséplőgép, 2 darab ló és 1 drb löszekérből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. járásbíróság 1852—895. sz. végzése folytán 1000 frt tőkekövetelés, ennek 1894. évi szeptember hó 30-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 106 frt 54 krban bíróság már megállapított költségek erejéig Ozd községánál 1895. évi október hó 28-ik és Elakes község házanál leendő eszközölésére 1895. évi október 29-ik napjának d. e 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107 és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1895. évi október hó 29. napján.

Dergán János,

kir. bírósági végrehajtó.

Nagy-Lak, esetleg M.-Káptalan határában levő

tagosított birtokok

haszonbérbe adandók. Értekezhetni a tulajnonossal Nagy-Lakon **Bartha Lajos és nejevel.**

Főnyeremény esetleg

500.000

márka.

Szerencse-jelentés!

A nyereményekért az állam kezeskedik.

Meghívás a Hamburg állam által biztosított nagy pénzsorsolás nyereményesélyeire való részvételre, melyben

10 millió 98,720 márkát

mulhatlanul nyerni kell.

Ez előnyös pénz-sorsolás nyereményei, melyben tervszerűen csak 112,000 sorsjegy foglaltatik, a következők:

A legnagyobb nyeremény esetleg 500,000 márka.

Főnyeremény	300,000 márka	56 nyeremény á	5000 márka
1 nyeremény á	200,000 "	106 "	3000 "
1 "	100,000 "	226 "	2000 "
2 "	75,000 "	822 "	1000 "
1 "	70,000 "	1325 "	400 "
1 "	65,000 "	20 "	300 "
1 "	60,000 "	132 "	200 és 140 "
1 "	55,000 "	38050 "	155 "
2 "	50,000 "	7990 "	134,100,98 "
1 "	40,000 "	7448 "	69, 42 és 20 "
3 "	20,000 "		
21 "	10,000 "		

összesen: 56,200 nyeremény,

mely rövid néhány hónap alatt, 7 osztályban biztosan eldől.

Az első osztályu főnyeremény 50,000 márka, mely a második osztályban 55,000 márka, a harmadikban 60,000, a negyedikben 65,000, az ötödikben 70,000, a hatodikban 75,000, a hetedikben 200,000 márkára növekszik és így a 300,000 márkás főnyeremenyyel 500,000 márka lehet.

Ezen első nyeremény-sorsolásra, mely hivatalosan van megállapítva:

egy egész eredeti sorsjegy ára csak 3 frt 50 kr,
egy fél " " " " " " 1 " 75 "
egy negyed " " " " " " " " 90 "

A megtörtént húzás után minden résztvevőnek felszólítás nélkül nyomban megküldöm a hivatalos sorsolási jegyzéket.

Sorsolási tervet az államcizimrel ellátva, melyből a betétek és a nyereményfelosztások mind a hét osztályra megtudhatók, előre küldök díjtalanul.

A nyereménypénzek kifizetése és szöküldése közvetlenül tőlem történik az érdekeltekhez, pontosan és szigorú titoktartás mellett.

Megrendelések postautalvánnyal vagy levélben kéretnek.

Megbízásokkal a küszöbön álló pénz-sorsolásra tehát azonnal, de legkésőbb folyó évi október hó 31-ig ki-kiz bizalommal forduljon:

HECKSCHER JÓZSEF, Bank- és pénzváltó üzletéhez, **Hamburgban.**

?

Ajánlom a t. közönségnek a **frissen érkezett**

BÜKSZÁDI,

Baross, borszéki, budai, gieshübli, Margit, Selters, carlsbadi, mühlbrunni, Sprudel és Salvator gyógyvizeket.

Egyuttal felhívom nagybecsü figyelmüket a raktáromban levő, **legjobb**nak elismert **beocsini**

PORTLAND ÉS ROMAN CEMENTRE,

melyek nálam **gyári árban** kaphatók.

Teljes tisztelettel

Bisztricsány Lajos.